

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

9.439

Szerző:

Cím: *Tizenötezer felfegyverzett gyári munkás csapatszemléje az Andrassy-uton*

Forrás:

A Vörös Katona

Bp

1919. 4. 24.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1919"

Személy

Helyezés

355. 357. 7 "1919"

Tizenötezer felfegyverzett gyári munkás csapatszemléje az Andrassy-uton

(A Vörös Katona hirdetőjéről.)

Soha ahhoz fogható impozáns és lélekemelő ünnepséget Budapest nem látott, mint szerdán délután, amikor felvonultak a gyári munkászászlóaljok az Andrassy-utra, ahol megszemlélték őket a forradalmi kormányzótanács itthon levő tagjai. Ez nem katonai parádé volt, nem járomba hajtott bábu-gyerekes játéka, hanem a proletár-erő, a munkás-önudat felejthetetlenül méltóságteljes megnyilatkozása. Ott állt katonás sorban, vállára fektetett fegyverrel a tizenötezer munkás a napos Andrassy-uton, kemény nézésű, dologban megizmosodott férfiak, egyszerű zubbonyban, de homlokukon a proletár minden határozottsága és elszántsága ragyogott.

Délután egy órákor gyülekeztek a munkászászlóaljok a kijelölt helyeken, hogy a főváros utvonalaiban keresztül fölvonuljanak az Andrassy-utra. Amerre végigmentek, kifőró lelkesedéssel,

hangos éljenzéssel köszöntötte őket a fővárosi proletáriátusa, a nők virágot hintettek az utjukba, az ablakokból piros kendőket lobogtattak feljükk, úgy masiroztak végig büszkén, bátor léptekkel a gyárak munkáskatonái, katonazenekarok kísérték őket, a *Marseillaise* és az *Internationale* hangjaival. Nyolc oszlopban vonult fel a huszonnégy gyári munkászászlóalj, hogy szemlére felálljon. Az *Andrassy-utat* ellepte a tömeg, három órákor megszűnt minden forgalom, vörös népőrök kordont állanak, a kordonon belül ezernyi ember, mind a gyárak proletárkatonáit akarja látni. A paloták vörös drapériákkal vannak díszítve, piros szőnyegek, piros kendők az ablakokban, az erkélyekről piros zászlót lenget a tavaszi szellő és bent piros blúzban állnak a nők, piros virágokkal várják a felvonuló munkáskatonákat.

A szocialista pártkör Andrassy-ut 4. számú háza előtt a legnagyobb a tömeg. Itt gyülekeznek a tanácsköztársaság tagjai, akik előtt felvonulnak a munkászászlóaljok. A kék levegőben éppen egy repülőraj kering, elől a vezetőgép, utána három társa, egész elacsongyan szállnak az Andrassy-ut fölött, röpiratokat szórnak le, már az új jelzés van a szárnyak alatt, fehér alapon ótágu piros csillag. Valamivel

négy óra előtt érkezik Kun Béla elvtárs. Gyalog jön, az autója állva maradt az Andrassy-ut sarkán. Visszhangzik az utca az éljenzéstől, a tanácsköztársaság külügyi népbiztosát szeretettel és hangos örömmel köszöntik a proletárok.

Délután az Andrassy-uton szemlére készen felállt a nyolc gyári munkászred. Pont négy óra, mikor Kun Béla Szántó hadügyi népbiztossal és Garbai Sándorral, a tanácskormány elnökeivel elindul, hogy megszemlélje a munkászredet. Az *Operánd* áll az első zred jobbszárnya. *Haubrich* hadügyi népbiztos jelenti: 14.400 felfegyverzett munkásproletár. Majd az első zred parancsnoka teszi meg jelentését: a *Csepeli Acél- és Fémáru-gyár munkásait* 12500 ember. A zenekar a *Marseillaise*t játssza és megindulnak a népbiztosok a munkászred arcéle előtt. Ahol végigmennek, az öntudatos proletárok bátor tekintete, elszánt, bátor nézése követi őket, keményen ül a fegyver a vállukon, munkásruhában vannak, a kalapjuk, vagy csákójuk piros virágokkal díszítve, vörös szalaggal felpántlikázva, acélos a karjuk, elszánt erő a szívükben, mindnyájan átérzik a pillanatot

előtevévően komoly nagyszerűségét. A 2. zred előtt a parancsnok, *Nagy Gyula* jelenti: dr. *Lipták, Hofherr* és *Schranz*, *Teudloff* és *Dittrich*, autójavító műhely gyári munkásai 1600 ember. Az zred zenekara az *Internacionálét* játssza. A 3. zred parancsnoka, *Boháka* Mátyas adja le a jelentését: *Schlick-Nicholson, Láng L.*, Első magyar csavargyár, *Hirmann*

Ferenc, Roessemann és *Kühnemann*, Általános iparművek fegyveres munkásai. Az Oktogon-térnél kezdődik a 4. zred, itt *Várjon Béla* parancsnok jelenti be az Északi főműhely és *Ganz* kocsigyár 1800 fegyveres munkásait. Az 5. zrednél az *Internacionáléval* fogadja a zenekar a népbiztosokat, itt az Óbudai hajógyár, *Ganz* villamosági, *Ganz-törzs* és a *Ganz-Danubius 1700 fegyveres dolgozó* munkása áll készen a tanácsköztársaság mellett. A 6. zred mind között a legnagyobb és a legszebb. A *Mátyásföldi* repülő, az *Albertfalvai* repülő, *Reöckgyár*, *Kábelgyár*, *Magyar Fiáth*, *Ganz Fiáth 1491 fegyveres munkása* áll itt nyilegyenes sorban, *Fessl János* a parancsnok, egyforma orosz mintájú sapka van a gyári munkásokon, a zenekar az *Internacionálét* játssza. A 7. munkás tartalékszrednél *Bössl Ernő* parancsnok jelenti, hogy a *Franklin-nyomda*, a *Fővárosi nyomda*, *Nyugati* és *keleti pályaudvar*, *Gazdasági*, *Hirsch* és *Frank*, *Autóműhelynek 1800 felfegyverzett munkásproletárjából* áll az zred. A 8. zred 1800 embere a *Máv. gépgyári* munkásokból kerül ki. A *húsiipari* munkások állanak utánuk, piros zászlóval a jobbszárnyon. A millenniumi oszlopnál van a munkászred vége. *Haubrich* népbiztos jelenti, hogy most szemlére vonul végig a nyolc munkászred. Megfordulnak a Kormányzótanács tagjai és gyalog visszaindulnak a pártkör helyisége felé. Ahogy mennek, diadalmien az utjuk, az ezrekre menő néző folytonos éljenzéssel és óriási lelkesedéssel köszönti őket, egyre-másra halatszák

a tömegből: *Éljen Kun Béla! Éljen Garbai! Éljen a magyar tanácsköztársaság!* A fotografusok gépei kattognak, a mozifelvevő gép berreg, az ezredek zenekarai újra forrakkalmi himnuszokkal fogadják a népbiztosokat. A munkászászlóaljok előtt a pártból kijelölt szónokok beszélnek a főleggyezett proletáriátushoz és az Oktogon-téren vigan integet piros zászlójával a kis villamos váltóór.

A Laudon-utca és Andrássy-ut sarkán áll a párttitkárság nyitott fekete automobilja, erre kapaszkodnak fel: Kun Béla, Fiedler, Haubrich, Szántó népbiztosok és a Kormányzótanács többi jelenlévő tagjai. Garbai Guth, Lukács György, Erdélyi Mór, Kunfi Zsigmond és a pártvezetőség emberei.

Öt óra után tíz perccel indul el az Internacionale hangjaira az első munkásczred a díszfelvonulásra. A *Famunkások szövete* kezete az első zászlóalj, harsány hangon vezényel fővetést a parancsnok, reng az Andrássy-ut faburkolata kemény léptük alatt. Az 1. vadászczred zenekara az Internacionalt játssza, büszkén hajlik meg a zászló a népbiztosok előtt és jönnek a fegyveres gyári munkások. Egymásután vonulnak végig a zászlóaljok, élükön a parancsnok, oldalán a szakasparancsnokok és négyes sorokban fegyveres katonák. Nincs rajtuk csillogó uniformis, csupa munkásruha, egyszerű kék zubbony, vagy kopott fekete kabát, nem hasonlít ez a felvonulás az elmúlt idők parádés díszmeneteihez, nem a külső, nem a dísz, nem a pompa adja meg a nagyszerűségét ennek a menetnek, az érzés, a proletárfelfutás és a proletárielkesedés az, ami fenségessé, hatalmassá és nagyszerűvé teszi a kerges kezű, a gyári koromtól még füstös arcú munkások fegyveres felvonulását. A mun-

kások mellett ott lépdelnek asszonyok és a gyerekek, egymásután jönnek a zászlóaljok, egymásután vonulnak fel a gyárak munkásai, aztán a postások, a vasutasok, a hordárok. A 6. ezred végén két gépfegyvert visznek és a mátyásföldi repülőgépgyár munkásai elhozták az egészségügyi autójukat is, a soffőr mellett ott ül az ápolónő, piros virágokkal van fel díszítve a gépkocsi. Aztán jönnek sorra a Magyar Vasutasszövetség, Budapesti Déli Vasut helyi csoportja, Budapesti Egyesített Vasutak cinkolai munkásai, a Budapesti fővárosi elektromos művek proletárja, a Gellértfürdő, a Barta-féle egyesített üzem, a Gázművek összmunkássága. Egy tengérsz-zászlóalj zárta be a menetet.

A tömeg most Kun Bélát szeretné hallani. Százan is kiabálnak feléje: *Halljuk Kun Bélát! Beszéljen Kun Béla! Kun Béla szóljon a néphez!* Alig tud magának utat törni a tanácsköztársaság külügyi népbiztosa, hogy feljusson a pártkör erkélyére, ahová a tanácskormány tagjai követik. Az erkély alatt e közben összegyűlt a hatalmas tömeg és folytonos éljenzés és lelkesedés közben várják a szónoklatot. Kun Béla beszél:

— Tisztelt elvtársak! *A fegyvert kivevük a burzsoázia kezéből, a fegyvert a miénk, a fegyvert a proletároknak!* Gondoljatok arra az időkre, amikor a csendőrrel és rendőrrel szemben ott állottatok fegyver nélkül és verekedtetek kellett a nyombruságos béremelésért. Most miénk mind a fegyver, ezt jelenti a proletárok diktatúrája. Nagyon keserves volt idáig az út, a külvárosi buvóhelyek gyűléseim át és ezernyi megpróbáltatás után jutottunk el idáig, hogy megszüntessük az elnyomást és megkezdjük az építést. Építünk egyik kézzel fegyverrel harcolva, másik kézzel dolgozva és felépítve a szocializmust, és a kommunizmust. Nem állunk egyedül. A nemzetközi proletárforradalomnak első harcoshí-

vágunk és ez a nemzetközi proletárforradalom győzni fog. A harmadik Internacionale életésével fejezte be szavait. Utána Garbai Sándor elvtárs szónokolt.

— Tisztelt elvtársaim, — kezdte, — ez a mai nap eldöntötte az ellenforradalom sorsát. Hiu remény az, hogy a demarkációs vonalon túl működő burzsoázia megtörje a proletáriátus hatalmát. A mai nap igazolta, hogy itt a régi világ összeomlott, hogy egy új világ épüljön helyébe. Nemcsak befelé kell örködnünk az ellenforradalommal szemben, de kifelé is, mert a bojárhatalom, a cseh kapitalizmus ma még kaján szemmel néz az új Tanácsköztársaságra. Bent is helyt kell állani.

További beszédében indítványozza, hogy a demarkációs vonalon őrtálló vörös katonákat üdözölje az ország proletáriátusa. Beszédét azzal fejezte be, hogy a mai erőmegnyilvánulás azt mutatja, hogy a cselekvés terére kell lépni és felépíteni az új államot. Ebben az új államban meg kell szűnni a kizsákmányolásnak, a tőke uralmának. Akik eddig kizsákmányolók voltak, kell, hogy beleolvadjanak a dolgozó munkásságba, mert vége a kapitalista rendnek. Ez nemcsak a mi kérdésünk, hanem az egész világ problémája. Párisban az imperialisták most megmutatják, mit őriztek öt hónap óta a tarsolyukban. Ez fogja kiváltani a német mozgolódást és ezután jönnek a többi proletárállamok is. Arra kéri a magyar proletáriátust, hogy ha megteremtették a dolgozó államot, biztosítsák is azt, ha kell, életük árán is.

Kunfi Zsigmond elvtárs beszélt ezután:

— Elvtársak, — mondotta — amit ma délután itt láttunk, az a testet öltött forradalom volt. A fegyveres proletáriamegek mutatják az élő, eleven forradalmat, ez volt itt ma a kapitalizmus utolsó, végleges temetése. Ha az angol, francia, német szocialisták látnák a munkásokat, kezükben a fegyverrel, vajjon lehetségesnek tartanák-e azt, hogy proletárok törjenek

be ide proletárestérek ellen? Megdöbbené az idegen proletáriátust ez a mai nagyszerű nap és fölébresztené bennük a nemzetköziség szent gondolatát. A magyar proletáriátus most üzenetet küld az egész világba, hogy a magyar tanácsköztársaság segítséget és védelmet kér az egész világ munkásságától: álljanak mellénk munkástestvéreink azzal, hogy megkezdődjék a nemzetközi forradalom.

Megértéssel és komolyan hallgatta a tömeg a szónoklatokat. A körutakról még az elvonuló munkászászlóaljok zenekaránank hangfoszlányait hozta el a szél, a főváros proletáriátusa büszkén és boldogan gondolt arra, amit itt látott. Hét óra volt, mikor szétszórt a tömeg azzal az érzéssel és azzal a biztos tudattal, hogy támadhat ellenünk bármilyen ellenség, jöhet akármilyen ellenforradalom, a világszabadság eszméje és a tanácsköztársaság államának kommunista rendje szilárdan dacol ellene és győzni fog, mert megdönthetetlen és örök.